سؤال از تعدد خط و وجود نقط در زمان ناسخ عثمان و نظر کتاب پژوهشی در رسم المصحف

دو تا سؤال مطرح کردم. یکی اینکه وقتی ناسخ عثمان مصحف را نوشت، آیا در زمان او نقطه و اعراب بود یا نبود؟ طبعش مقدم بر بحث بعدیش است ولی بحث اول مقدماتی را برای بحث دوم فراهم می‌کند. لذا من سؤال دوم را اول بررسی کردم. سؤال دوم این بود: وقتی ناسخ عثمان مصحف شریف را می‌نوشت، خط یک خط بود؟ آنها هم با همان خطی که در معاملات و نامه‌های مردم بود، مصحف را نوشتند؟ لذا قبل از اینکه خطوط دیگر در بیابی مردم یک خط بیشتر نداشتند که خط مصحف هم یکی از آنها بود. یا اینکه نه، ناسخ عثمان تعمدا بر خلاف خط رایج زمان، تغییرات و اضافاتی داشته؟ چیزهایی را تعمدا در آن اعمال کرده است. این سؤال دوم بود. عرض کردم ما به‌دنبال این هستیم. آیا در آن زمان خطی بوده یا نه؟ این مطلبی است که در این کتاب می‌گویند نبوده. با اینکه خودشان می‌گویند:

«گروه دیگری معتقد هستند که پایه‌های رسم المصحف در زمان عثمان گذاشته شد»؛ یعنی رسم المصحف را عثمان عمدا به رسم خاص درآورد. لذا می‌گوییم رسم عثمانی. نه این که چون خطوط بعدا درآمد رسم عثمانی به‌خاطر سابقه اش باشد. در همان زمان خود عثمان هم رسم، رسم عثمانی بود. یعنی مصحف طوری بود که موافق با خط بریدی و سائر کتب نبود. عمدا اینطوری نوشته بودند. این سؤال مهمی است. حال مستنداتش را هم می‌آورند. ایشان می‌گویند: «گروهی این را می‌گویند. چرا که وی دستور داد قرآن را به‌گونه‌ای بنویسند که با خط رایج یکی نباشد که تحمل قرائات مختلف را داشته باشد». اصلا عمدا اینطور نوشتند تا جایی که ممکن است قرائات محفوظ بماند. از آن اختلاف جلوگیری کنند. لازمه چنین دستوری پیدایش رسم المصحف است. از روز اول یک رسم خاص بوده. بعد جواب می‌دهند و می‌گویند:

> «به نظر می‌رسد که این سخن ناظر به این مطلب است که در این دوره دو شیوه نگارش موجود بوده است؛ یک نوع روش عمومی بود که در نگارش های معمولی از آن استفاده می شده. و دیگری روش خاص است که در نگارش مصحف به کار می‌رفته است. اما همانگونه که قبلاً گفته شد این نظریه با نقل دانی از مالک، و نقل زرکشی از احمد بن حنبل تناقض دارد. دانی در مورد فتوای مالک بن انس (م۱۷۹) چنین گوید: سئل مالک...»[1]

---

[1] پژوهشی در رسم مصحف

بازبینی #3
ایجاد شده 12 ژوئن 2024 13:12:41 توسط ... .
به روزرسانی شده 19 ژوئن 2024 12:01:49 توسط ... .